

Mākslas terapeita profesionālās identitātes veidošanās un attīstība

Mg. Sc.sal. Elīna Akmane
Sertificēta mākslas terapeite
LMTA valdes priekšsēdētāja

Prof. Dr.psych. Kristīne Mārtinsone
RSUVeselības psiholoģijas un
pedagoģijas katedras vadītāja

Profesionālā identitāte / jautājumi

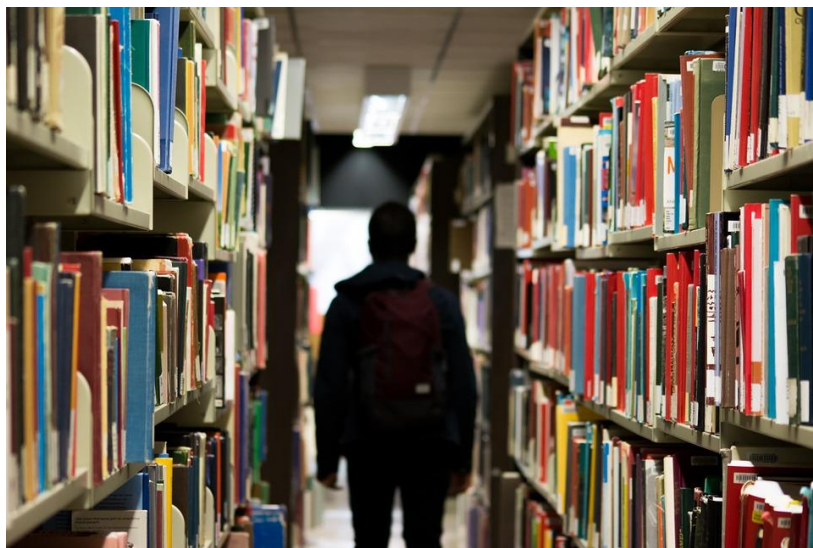
Kas ir profesionālā identitāte?

Kas ietekmē profesionālās identitātes veidošanos un attīstīšanos?

Kas ir tie faktori, kas grauj profesionālo identitāti vai kavē tās veidošanos, attīstīšanos?

Kad sākas profesionālās identitātes veidošanās?

Kad un kāpēc rodas profesionālās identitātes krīze?

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Foto: pixabay.com

Profesionālā identitāte (PI) / definīcija

Profesionālā identitāte attīstās, domājot, rīkojoties un sajūtot kā profesijas pārstāvim (Merton, 1957)

Šābrīža vadošie medicīnas profesionālisma pētnieki profesionālo identitāti definē kā "... pašpietiekamību, kas sasniegta pakāpeniski laika gaitā, kurā tiek internalizētas medicīnas profesijas īpašības, vērtības un normas" (Cruess, Cruess, Boudreau, Snell, & Steinert, 2014)

Profesionālās identitātes veidošanās - profesijas pamatvērtību un pārlicību internalizācijas process ir medicīniskās izglītības tiešs mērķis.

Profesionālās identitātes veidošanās aizsākas jau **studiju procesā**

Profesionālā identitāte kā atkarīgs lielums no paša sevis attīstības (Cruess et al., 2014)

Līdzās parādās termins "pašefektivitāte" (*self-efficacy*) (Guo et al., 2017)

Reid et al. ierosināja, ka profesionālās identitātes attīstību var raksturot kā divu dimensiju funkciju: “**zināšanas profesijai**” un “**mācīšanās profesionālam darbam**”. Šo divu dimensiju veiksmīga krustošanās ir saistīta ar profesiju un turpmāko identitātes veidošanos (Reid et al,2011).

Autori izstrādāja četrus **ieteikumus** profesionālai socializācijai, lai veicinātu profesionālās identitātes veidošanos studentiem: (1) iesaistītu praktizējošus profesionāļus augstākajā izglītībā, (2) iekļaut studentus darba situācijās, (3) saskaņotu mācīšanos ar autentiskām darba metodēm un (4)) radīt iespējas starpprofesionālai izglītībai.

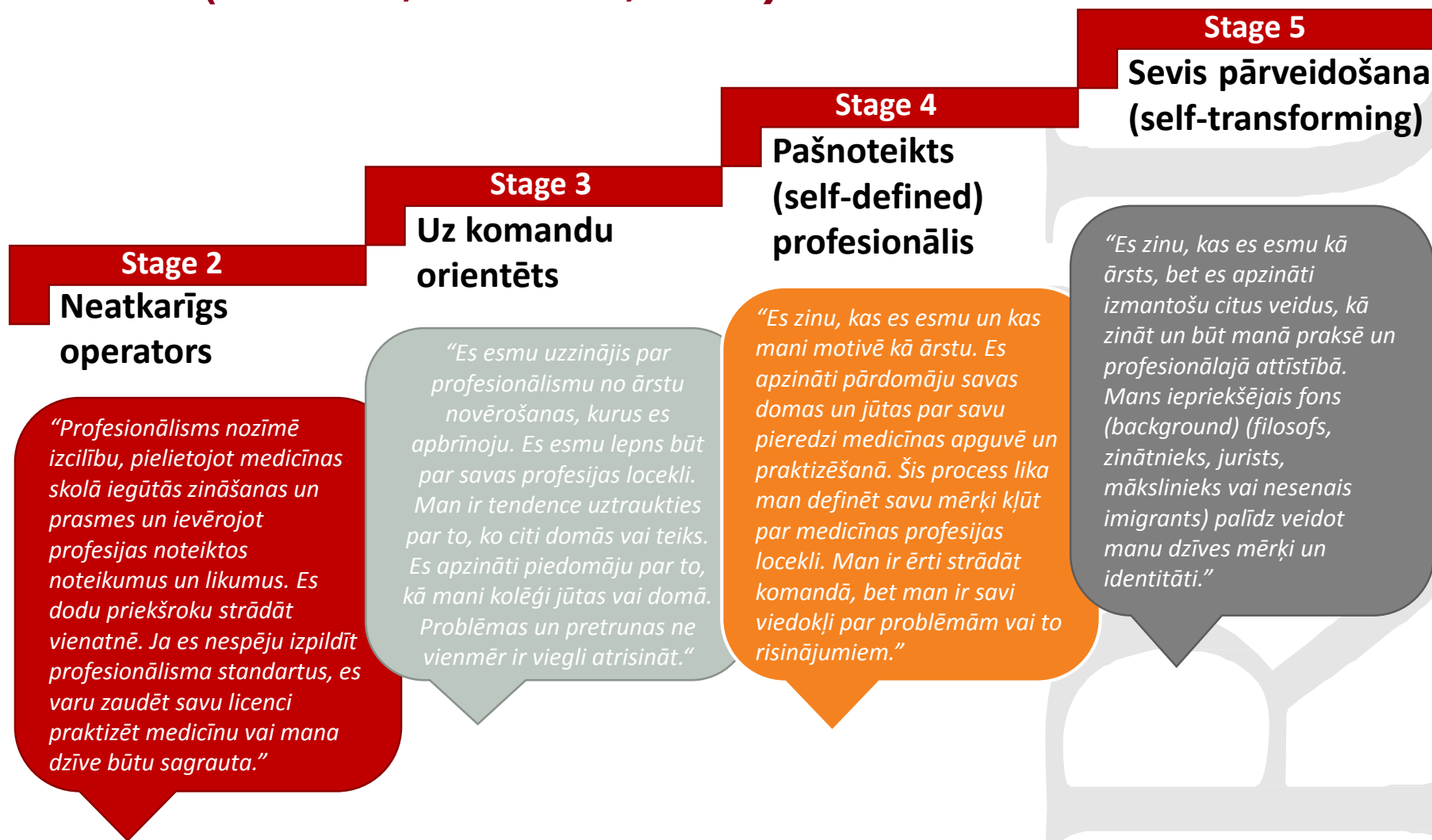
Profesionālās identitātes trūkums var būt par iemeslu, kāpēc studenti (vai jaunie speciālisti) pamet studijas (vai savas darba vietas) (Guo et al., 2017).

Medicīniskās profesionālās identitātes veidošanās sistēma (Bebeau, Monson, 2008)

Medicīniskās profesionālās identitātes veidošanās sistēma (Bebeau, Monson, 2008)

MĀKSLAS TERAPEITA PROFESIONĀLĀS IDENTITĀTES ATTĪSTĪBAS SĀKUMPOSMS: LATVIJAS PIEMĒRS

2014

Elīna Akmane
Kristīne Mārtinsone

Akmane E., Mārtinsone L. (2016). *The initial stage of the professional identity development of an arts therapist: The example of Latvia*. Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy. 8 (1), p 12-25.

Pētījuma metode

Instrumentārijs

- ☐ individuāla elektroniska neklātienes aptaujas anketa
- ☐ fokusgrupas

Procedūra

- ☐ individuāla elektroniska neklātienes aptaujas anketa visidati.lv
- ☐ 5 fokusgrupas (32 dalībnieki)

Dalībnieki

- ☐ 51 diplomēti mākslas terapeiti
- ☐ 50 mākslu terapijas studenti

Datu analīze

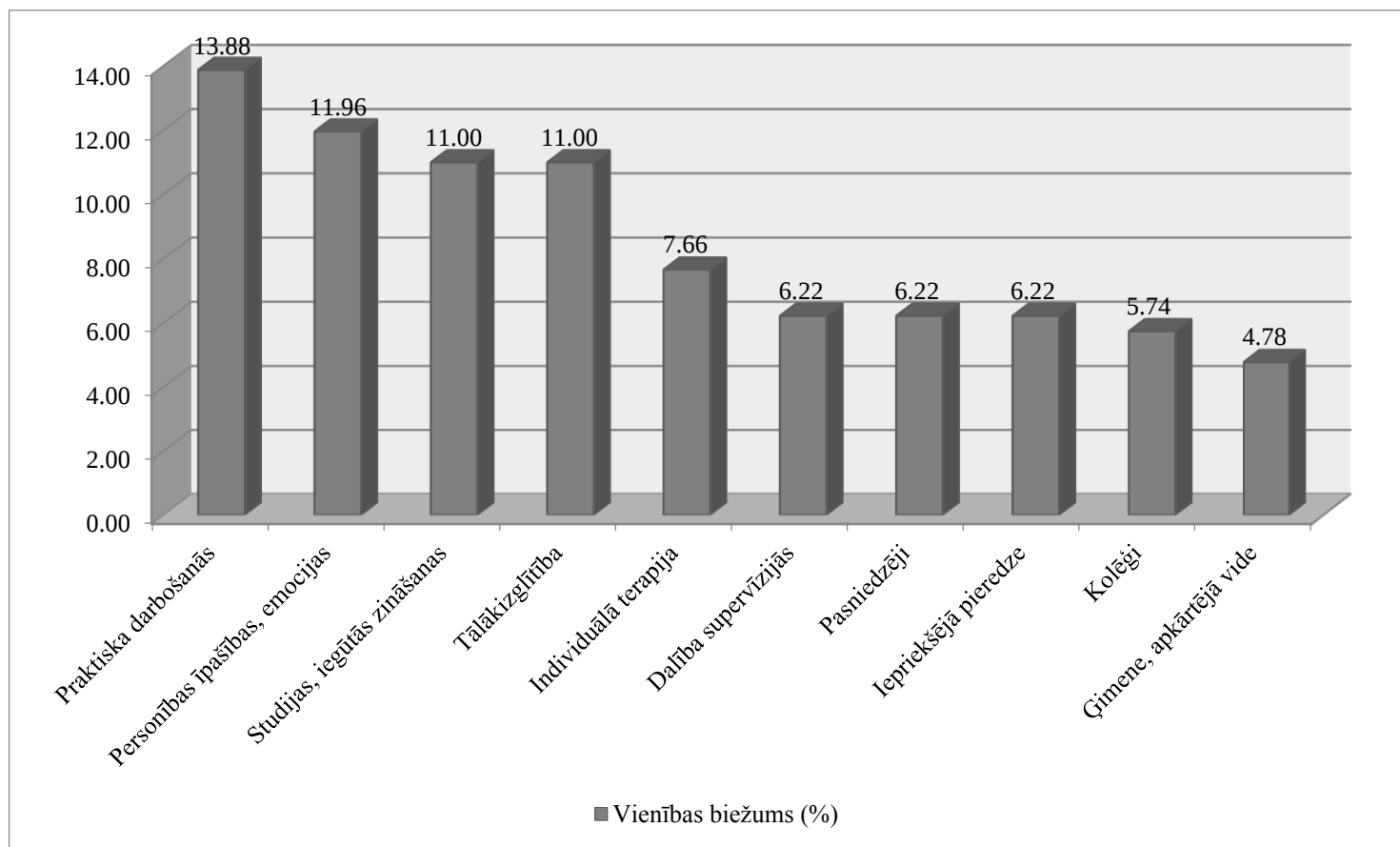
- ☐ Datu analīzei tika izmantota kontentanalīzes stratēģija – priekšmetā pamatotā teorija (grounded theory), (Strauss, Corbin, 1998; Cropley, 2002), kas nosaka vairākus secīgus soļus

D. C. Berlinera profesionālās identitātes attīstības modelis (1994)

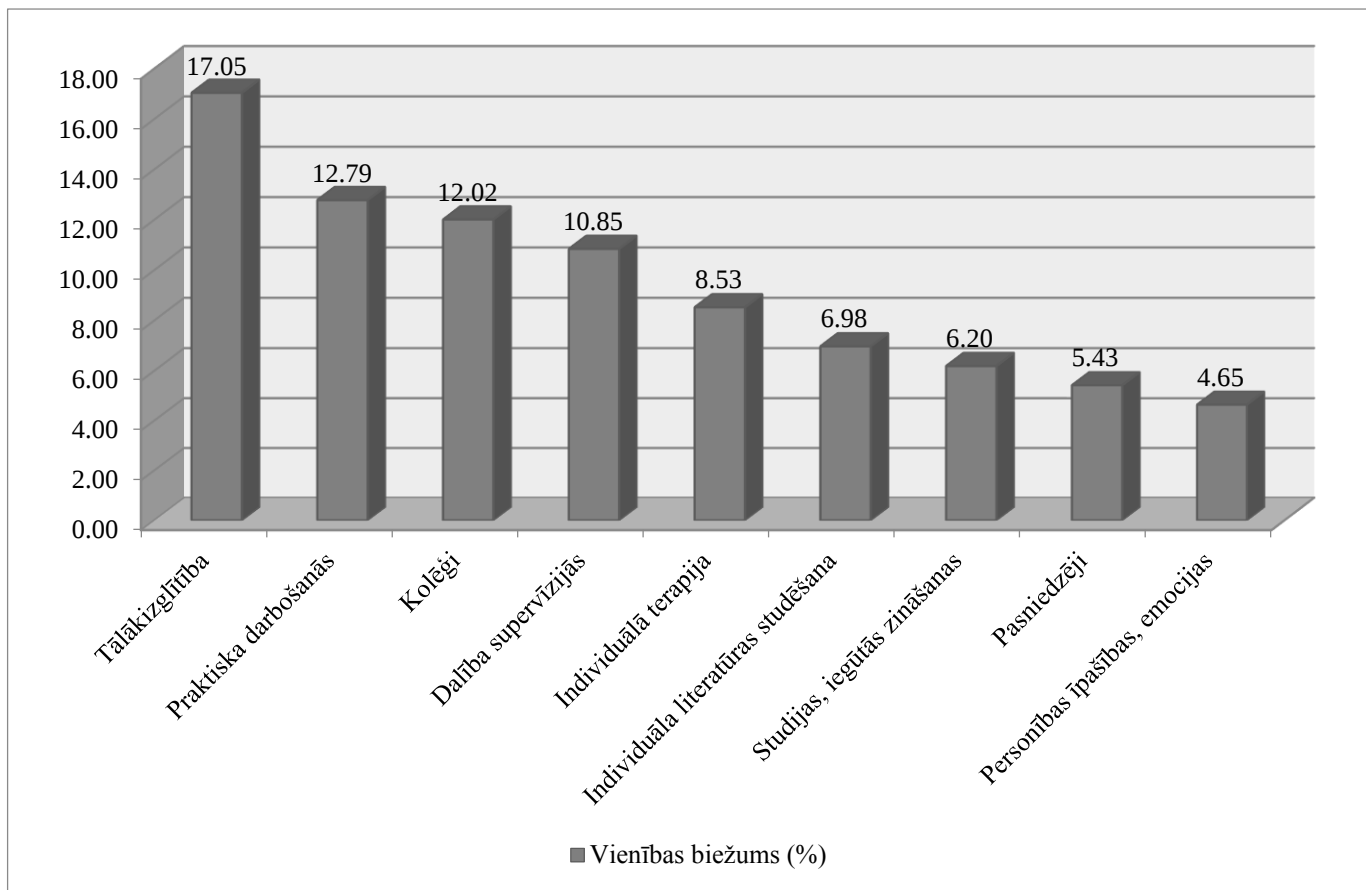

Pētījuma rezultāti

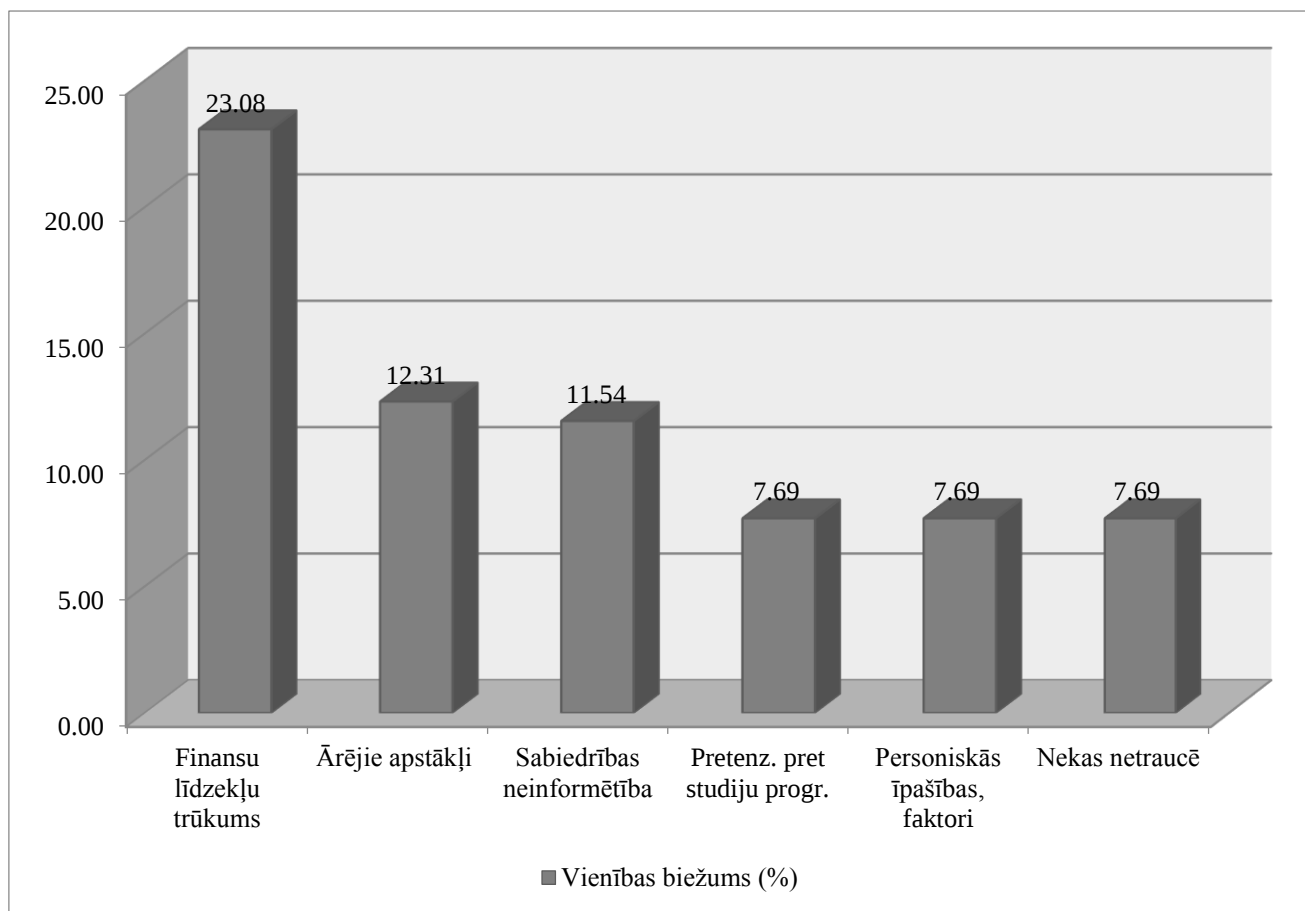
Mākslas terapeitu profesionālās identitātes veidošanos ietekmējošie faktori (n=101)

Pētījuma rezultāti (I)

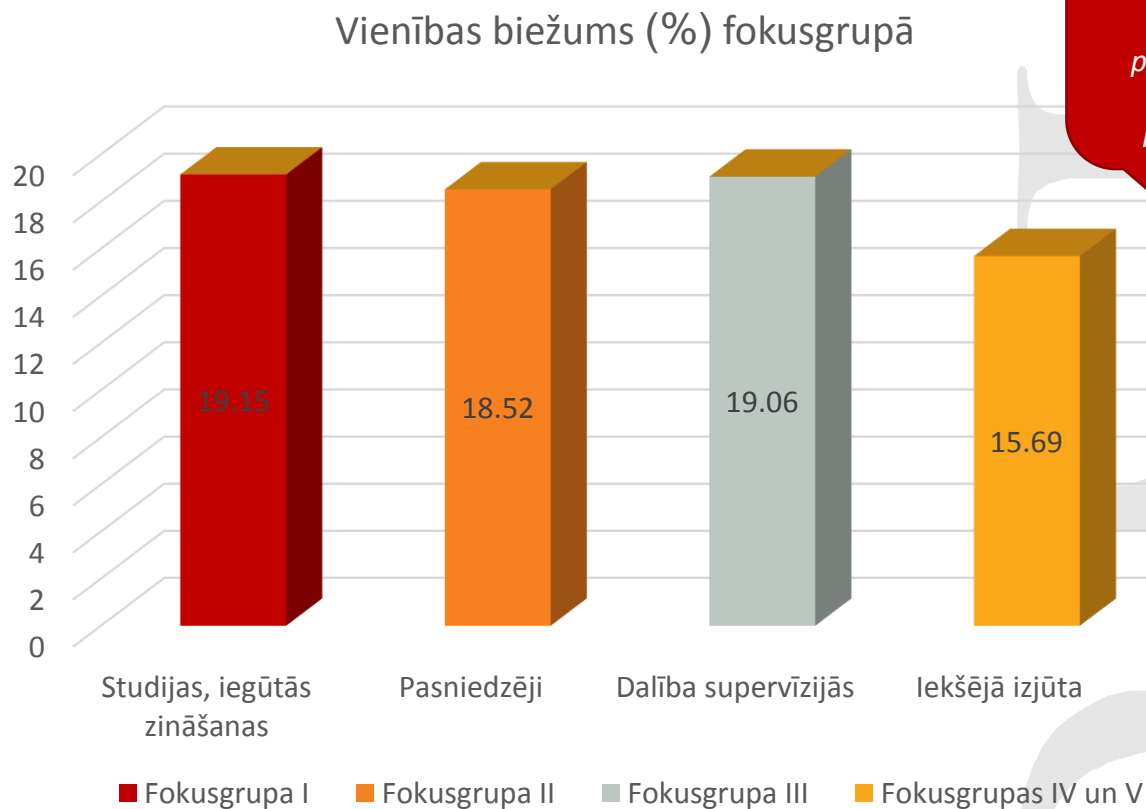
Faktori, kas palīdz mākslas terapeita profesionālās identitātes attīstības procesā (n=101)

Pētījuma rezultāti (II)

Faktori, kas traucē mākslas terapeita profesionālās identitātes attīstības procesā (n=101)

Pētījuma rezultāti (III)

ĀRĒJI (EXTERNALLY) DEFINĒTA

IEKŠĒJI (INTERNALLY) DEFINĒTA

Nobeigumā

Kā veicināt mākslas terapeitu profesionālās identitātes veidošanos, attīstīšanos un stiprināšanu?

Pētīt mākslas terapeita profesionālo identitāti vājošos faktorus

Pētīt, kas ir tie faktori, kas grauj profesionālo identitāti vai kavē tās veidošanos, attīstīšanos?

Pētīt, kad un kāpēc rodas profesionālās identitātes krīze?

References

Bebeau, M. J., & Monson, V. E. (2008). Guided by theory, grounded in evidence: A way forward for professional ethics education. In L. Nucci & D. Narvaez (Eds.), *Handbook of moral and character education* (pp. 557-582). New York: Routledge.

Berliner D. C. (1994). *Expertise: The wonders of exemplary performance. Creating powerful thinking in teachers and students*. J. N. Mangieri , C. C. Block (Eds). Fort Worth, TX: Holt, Rinehart & Winston.

Cruess R.L., Cruess S.R., Boudreau J.D., Snell L., Steinert Y. (2014). *Reframing medical education to support professional identity formation*. Acad. Med. 89:1446–1451.

Dall’Alba G. (2009). *Learning to Be Professionals*. Volume 4 Springer; Dordrecht, The Netherlands.

Merton R.K., Reader G.G., Kendall P.L. (1957). *The Student-Physician: Introductory Studies in the Sociology of Medical Education*. Harvard University Press; Cambridge, MA, USA.

Reid A., Abrandt Dahlgren M., Petocz P., Dahlgren L.O. (2011). *From Expert Student to Novice Professional*. Springer; Dordrecht, The Netherlands.

Paldies par uzmanību!

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE